

ПАМ'ЯТІ ПАНАСА АБРАМОВИЧА СОЛОВЙОВА (1902-1974)

Напередодні Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічні напрями розвитку тваринництва в Україні у контексті національної продовольчої безпеки», яка присвячена 80-річчю заснування кафедри технології виробництва молока та м'яса, хочемо згадати про великого вченого, науковця - професора Панаса Абрамовича Соловйова і розповісти про його складний, але цікавий життєвий шлях.

Панас Абрамович народився 21 лютого 1902 року в селі Білий Берег Іздешківського району Смоленської області у родині селянина-середняка, яка займалася сільським господарством.

Загальну освіту Панас Абрамович отримав у Холмовській двокласній школі с. Холм-Жирковський Більського уїзду Смоленської губернії і один рік навчався на другому курсі Холмовської школи другого ступеня. 14 лютого 1920 року вступив у Овіновщинський сільськогосподарський технікум Смоленської губернії, який закінчив у листопаді 1923 року, отримавши кваліфікацію агронома. У грудні цього ж року влаштувався на роботу практикантом в агрономічну лабораторію Енгельгардтовської обласної сільськогосподарської дослідної станції.

У вересні 1924 року вступив у Московський зоотехнічний інститут, який закінчив весною 1928 року за спеціальністю агроном-зоотехнік.

Після закінчення інституту, працював агрономом-зоотехніком у Краснохолмському молоко-союзі міста Красний Холм Тверської губернії, старшим асистентом на Холмогорській дослідній станції.

З жовтня 1929 року працював асистентом відділу великої рогатої худоби Київської зональної молочно-м'ясної дослідної станції «Терезине». Одночасно він був завідувачем племінного розсадника великої рогатої худоби.

З лютого 1930 до лютого 1934 рр. керував роботою над Державними племінними книгами симентальської і білоголової української порід великої рогатої худоби.

У березні 1934 року Панаса Абрамовича запросили у Північний науково-дослідний інститут (м. Вологда) на посаду завідувача відділом розведення. У листопаді цього ж року призначений керівником науково-дослідних робіт на кафедрі розведення Вологодського сільськогосподарського інституту. З січня 1935 року працював завідувачем кафедри спеціальної зоотехнії і виконував обов'язки доцента з курсу м'ясо-молочного скотарства, а 25 вересня 1935 року йому було присвоєно науковий ступінь кандидата сільськогосподарських наук. Звання доцента Панасу Абрамовичу присвоєно 27 жовтня 1935 року.

Із серпня 1937 року він працює завідувачем кафедри спеціального тваринництва, а з 1948 до 1950 рр. був деканом зоотехнічного факультету Вологодського сільськогосподарського інституту. У 1950 році Панас Абрамович захистив докторську дисертацію на тему «Жирномолочність корів та шляхи її підвищення». 30 грудня цього ж року він був затверджений у званні професор.

У 1952 році вчений написав монографію «Підвищення жирномолочності корів», яку видано російською, німецькою, румунською і угорською мовами у 10 країнах Європи і Азії. Його наукова діяльність була спрямована на селекцію корів за жирномолочністю, придатністю до машинного доїння, вивчення зв'язку типів вищої нервової діяльності та конституції корів з пристосованістю їх до промислової технології.

За запрошенням, професор Соловійов Панас Абрамович, з листопада 1963 року почав працювати завідувачем кафедри спеціальної зоотехнії Білоцерківського сільськогосподарського інституту і очолював її до 1974 року. З його приходом значно активізувалась робота кафедри.

За ініціативою Соловійова П.А. на кафедрі було створено науково-дослідну лабораторію і вперше на факультеті відкрито аспірантуру, що дало змогу підготувати 11 кандидатських і 3 докторських дисертацій і сприяло розширенню наукової школи, яка працювала над темою: «Розробка теорії і практики племінної справи по вдосконаленню продуктивних якостей планових порід та селекція великої рогатої худоби за придатністю до машинного доїння з урахуванням типів вищої нервової діяльності і конституції, інтенсивністю молоковіддачі, тривалістю доїння і якістю молока».

Провідним напрямом науково-дослідної роботи школи було вивчення, аналіз та розробка методів підвищення жиру і білка в молоці з урахуванням їх взаємозв'язку з метою спрямування селекції тварин у русло підвищення указаних показників. Кафедра під керівництвом П.А. Соловійова одна з перших провела серію досліджень з селекції великої рогатої худоби за показниками придатності до машинного доїння з установленням та урахуванням зв'язку між типами вищої нервової діяльності і конституції із швидкістю молоковіддачі,

тривалості доїння і якості молока корів різних порід, лактацій, рівня продуктивності та інших показників, що було на той час досить актуальним.

Вчені кафедри того періоду під керівництвом П.А. Соловійова працювали над створенням високопродуктивних стад корів чорно-рябої, симентальської і білоголової української порід, придатних для використання у промислових молочних комплексах, а також одні з перших провели серію актуальних досліджень з вивчення придатності корів до машинного доїння.

За сприяння П.А. Соловійова та під його керівництвом на кафедрі було підготовлено одинадцять кандидатів наук (Нагорний В.Т., Потіха М.А., Кудінова Г.Ф., Олефіренко С.Г., Бондар Р.М., Нікітіна М.А., Панасюк І.М., Федоров В.П., Семененко О.Б., Коваль С.І., Ланін Е.В.); а доцент К.С. Бірюкова захистила докторську дисертацію. Також Панас Абрамович здійснював керівництво підготовкою кандидатської і докторської дисертації А.Є. Ілуса (Естонія), кандидатської – М.Х. Юрковської (Житомир) та Г.А. Колесової (Вологда). Вони стали достойними представниками наукової школи Панаса Абрамовича.

Упродовж 39-річної діяльності у вищих навчальних закладах П.А. Соловійов вів курс «Скотарство», 15 років – «Конярство», 17 років – «Свинарство». Це є свідченням високої ерудиції Панаса Абрамовича в різних галузях зоотехнічних знань. Він зарекомендував себе як вмілий організатор науково-дослідних робіт і досвідчений педагог.

Професор Соловійов П.А. опублікував більше 200 наукових робіт з племінної справи, а написаний ним у співавторстві підручник «Скотарство» витримав три видання.

Панас Абрамович Соловійов у 1946 році нагороджений медаллю «За доблесну працю у Великій вітчизняній війні» та двома орденами «Знак пошани» (1953 і 1981 рік), у 1961 році – Почесною грамотою Верховної Ради Російської федерації, а у 1970 році – медаллю «За доблесну працю».

За час роботи в Білоцерківському сільськогосподарському інституті Панас Абрамович підготував достойну зміну - плеяду вчених і після смерті Панаса Абрамовича Соловійова у 1974 році, кафедру очолила його учениця - професор Катерина Сергіївна Бірюкова.